

OBSAH

Úvod	5-14
<i>Kapitola I. ZÁRODKY KAPITALISTICKÝCH VZTAHŮ V ZÁPADNÍ EVROPĚ V XVI. STOL.</i>	15-35
Rozvoj techniky na počátku XVI. stol. — Vývoj společenské dělby práce a zbožní výroby. — Úpadek feudální výroby a rozvoj kapitalismu. — Původní akumulace. — Vznik třídy námezdních dělníků. — Vývoj kapitalismu v průmyslu. Manufaktury. — Vývoj kapitalismu v zemědělství. — Stupeň vývoje kapitalismu v západní Evropě v XVI. stol.	
<i>Kapitola II. NÁRODNOSTI KONTINENTÁLNÍ AFRIKY</i>	36-50
Studijní prameny k dějinám afrických národností. — Africké národnosti na počátku XVI. stol. — Stát Ghána. — Stát Mali (Malinků). — Stát Songhaj. — Státy Mosi, Hausa a Bornu. — Portugalské výboje v Africe. — Stát Kongo. — Státy Ndongo (Angola) a Monomotapa. — Arabské sultanáty na východním pobřeží Afriky.	
<i>Kapitola III. AMERICKÉ NÁRODNOSTI PŘED ZAČÁTKEM EVROPSKÉ KOLONIZACE.</i>	51-85
Původní osídlení Ameriky	
1. Severní Amerika	52
Kmeny arktického pobřeží. — Indiáni severozápadního pobřeží. — Indiáni východní části Severní Ameriky. — Lesní lovecké kmeny v Kanadě. — Prérijní Indiáni. — Kalifornští Indiáni. — Indiáni jihozápadní části Severní Ameriky. — Kultura severoamerických Indiánů.	
2. Jižní a Střední Amerika, Mexiko	59
Obyvatelé Ohňové země. — Indiáni z pamp. — Indiáni východní Brazílie. — Indiáni tropických lesů povodí Amazonky a Orinoka. — Starověké národnosti Mexika a Střední Ameriky. — Mayové. — Toltekové Teotihuakanu. — Zapotékové. — Jiné národnosti Mexika. — Aztékové. — Aztécké hospodářství. — Společenské zřízení Aztéků. — Náboženství Aztéků a jejich kultura. — Starověké národnosti oblasti And. — Čibčové neboli Muiskové. — Náboženství. — Muiskové před vpádem Španělů. — Kečuové a jiné národnosti státu Inků. — Vznik státu Inků. — Hospodářství Inků. — Společenské zřízení Inků. — Náboženství a kultura Inků. — Konec státu Inků. Portugalské výboje.	
<i>Kapitola IV. VELKÉ ZÁMOŘSKÉ OBJEVY</i>	86-105
Mořeplavectví a námořní zeměpis u asijských národností ve středověku. — Objevení námořní cesty z Evropy do Indie a na Daleký východ. — Objevení Ameriky a španělské výboje. — Objevy v Severní Americe a v Austrálii. — Ruské zeměpisné objevy v XVI. a XVII. stol. — Následky zámořských objevů pro západní Evropu.	
<i>Kapitola V. ITÁLIE V XVI. A V PRVNÍ POLOVINĚ XVII. STOL.</i>	106-125
Hospodářský úpadek Itálie. — Feudální reakce. — Počátek válek o Itálii. — Savonarola. — Další průběh a ukončení války o Itálii. — Boj lidových mas proti cizím dobyvatelům. — Protifeudální lidová hnutí. — Politická mapa Itálie po míru v Cateau-Cambrésis. — Machiavelli. Guicciardini. — Itálie pod španělským jhem. — Papežská kurie a katolická reakce v Itálii. — Campanella. — Povstání v letech 1647-1648 na Sicílii a v jižní Itálii. — Itálie v polovině XVII. stol.	

<i>Kapitola VI.</i>	KULTURA ITALSKÉ RENESANCE (XVI. A POČÁTEK XVII. STOL.) . . .	126–148
1.	Rozkvět a úpadek renesanční kultury v Itálii	126
	Leonardo da Vinci. — Rafael Santi. — Michelangelo Buonarroti. — Ludovico Ariosto. — Humanistické divadlo. — Krize humanismu. — Benátky v XVI. stol. — Feudální katolická reakce. Torquato Tasso. — Umění pozdní renesance. — Vznik profesionálního divadla.	
2.	Italská filosofie v XVI. a v první polovině XVII. stol.	140
	Antické dědictví. — Spor o Platona a Aristotela. — Pietro Pomponazzi. — Přírodní filosofie. — Girolamo Cardano. — Bernardino Telesio. — Patrizzi a Campanella. — Giordano Bruno. — Lucilio Vanini.	
<i>Kapitola VII.</i>	REFORMACE A VELKÁ SELSKÁ VÁLKA V NĚMECKU	149–191
1.	Hospodářská a politická situace v Německu na počátku XVI. stol.	149
2.	Růst opozice proti feudálnímu řádu a katolické církvi	155
	Zostření třídního boje lidových mas a činnost „Selského střevíce“. — Charakter měšťanské opozice před reformací. — Politická opozice německého rytířstva. — Katolická církev a její postavení v Německu. — Humanismus v Německu. — Literatura a umění období reformace.	
3.	Počátek reformace. Martin Luther a Tomáš Münzer	171
	Politická situace v Německu v prvních létech reformačního hnutí. — První vystoupení Martina Luthera. — Počátek rozkolu v táboře reformace. — Tomáš Münzer. — Lutherův přechod na stranu knížat. — Sociálně politické učení a revoluční činnost Tomáše Münzera.	
4.	Selská válka	178
	Počátek selské války. Vznik prvního revolučního programu povstalců („Artikulový list“). — Počátek selské války v Horním Švábsku. — Boj směrů v selských táborech v Horním Švábsku a vznik „Dvanácti artikulů“. — Průběh událostí selské války ve Francích. Heilbronský program. — Události selské války v sasko-durynské oblasti. — Potlačení Velké selské války.	
5.	Německo po Velké selské válce	188
	Sebastian Frank. — Münsterská komuna. — Zesílení rozdrobenosti Německa.	
<i>Kapitola VIII.</i>	ZWINGLIÁNSTVÍ A KALVINISMUS. KATOLICKÁ REAKCE V EVROPĚ .	192–210
1.	Reformace ve Švýcarsku	193
	Vznik Švýcarského spříšeženstva. Jeho politická organizace. — Lesní a měšťské kantony v XVI. stol. — Politické zřízení kantonů. — Švýcarsko před reformací. — Huldreich Zwingli a jeho učení. — Zwingliánská reformace v Curychu. — Sociálně politický boj ve Švýcarsku v období zwingliánské reformace. — Výsledky zwingliánské reformace ve Švýcarsku. — Ženeva před reformací. — Jan Kalvín a jeho učení. — Kalvínská církev. — Kalvínovy politické názory. — Provedení kalvinistické reformace v Ženevě — Dějinný význam kalvinismu.	
2.	Feudální reakce a protireformace v Evropě	208
	Předpoklady protireformace. — Jezuitský řád. — Koncil tridentský a papežská kurie. — Následky feudální reakce a protireformace v Evropě.	
<i>Kapitola IX.</i>	VZESTUP FEUDÁLNÍ ABSOLUTISTICKÉ FRANCIE	211–251
1.	Vznik kapitalistických prvků a vytváření absolutní monarchie	212
	Hospodářský vývoj v první polovině XVI. stol. Manufaktury. — Rozvoj obchodu. — Státní dluh a úvěr. — Zvláštnosti vytváření buržoazní třídy ve Francii. — Námezdní dělníci. —	

Agrární zřízení a postavení rolnictva. — Francouzská šlechta. — Vývoj absolutismu v první polovině XVI. stol. — Války o Itálii. — Lidová povstání.

2. Občanské války 225

Předpoklady občanských válek a jejich význam. — Rozvoj kalvinismu a vznik hugenotské a katolické strany. — Občanské války.

3. Vítězství absolutní monarchie ve Francii 233

Hospodářský vzestup a upevnění absolutismu po skončení občanských válek. — Feudální rozbroje let 1610—1620. — Francie za Richelieua. — Lidová hnutí ve dvacátých až čtyřicátých letech XVII. stol. — Vytváření francouzského národa.

4. Francouzská kultura XVI. a první poloviny XVII. stol. 239

Francouzská renesance. — Humanisté spojení s reformací. — Clément Marot. — Radikální humanisté. — Rabelais. — Boj pokrokového společenského myšlení s reakcí v polovině XVI. stol. — Plejáda. — Publicistika v období občanských válek. Jean Bodin. — Montaigne. — Francouzské umění a architektura v XVI. stol. — Boj literárních směrů na počátku XVII. stol. Preciózní literatura. — Descartova filosofie. — Gassendi. — Estetika klasicismu. — Politika absolutismu v oblasti ideologie. — Corneille. — Poussin. — Realistické směry v literatuře. — Utopie Cyrana z Bergeracu. — Realismus ve výtvarném umění.

Kapitola X. ŠPANĚLSKO V XVI. A V PRVNÍ POLOVINĚ XVII. STOL. 252—283

1. Hospodářský a politický vývoj Španělska v první polovině XVI. stol. 252

Agrární zřízení. — Rolnická hnutí v XVI. stol. — Rozvoj průmyslu v první polovině XVI. stol. — Panování Karla I. Postavení Španělska v habsburské říši. — Povstání „komunérů“. — Povstání ve Valencii a na Mallorce.

2. Začátek úpadku Španělska 263

Vnitřní a zahraniční politika Filipa II. — Hospodářský úpadek Španělska. — Španělsko v první polovině XVII. stol. — Lidová povstání v XVII. stol. Povstání v Katalánii. — Odtržení Portugalska. — Zahraniční politika španělského absolutismu na počátku XVII. stol. Španělsko a třicetiletá válka.

3. Španělská kultura v období renesance 272

Španělští humanisté z první poloviny XVI. stol. — Lidová poezie. — Humanistická poezie. — Španělský román. — Miguel de Cervantes. — Luis de Góngora. — Francisco de Quevedo. — Španělské divadlo. — Lope de Vega. — Dramatikové školy Lope de Vegy. — Pedro Calderón. — Architektura. — Malířství. — Diego Velázquez.

Kapitola XI. NIZOZEMÍ V XVI. A V PRVNÍ POLOVINĚ XVII. STOL. 284—321

1. Nizozemská revoluce 284

Rozvoj kapitalistických vztahů v první polovině XVI. stol. — Rozložení třídních sil v předvečer revoluce. — Zesílení španělského útlaku ve druhé polovině XVI. stol. — Dozrávání revoluční situace. — Obrazoborecké povstání v roce 1566. — Teroristický režim vévody z Alby — Partyzánský boj lidu proti španělskému despotismu. — Politika prince Oranžského a šlechtické emigrace. — Povstání roku 1572 a zrod buržoazní republiky na severu. — Povstání roku 1576 a „gentské smíření“. — Zostření třídního boje na jihu země. — Demokratické hnutí v Gentu. — Arraská a Utrechtská unie z roku 1579. — Sesazení Filipa II. — Porážka revoluce na jihu země a její příčiny. — Republika Spojených provincií koncem XVI. stol. — Příměří v roce 1609. — Charakter nizozemské revoluce.

2. Jižní Nizozemí a Holandsko v první polovině XVII. stol. 304

Španělské Nizozemí v první polovině XVII. stol. — Hospodářský rozvoj Holandska. — Politické zřízení Spojených provincií. — Třídní boj v první polovině XVII. stol. — Obnovení válečných akcí. Vestfálský mír.

3. Renesanční kultura v Nizozemí	307
Humanismus v XVI. stol. — Rétorické společnosti. — Nizozemské malířství v XVI. stol. — Pieter Brueghel starší. — Hudba.	
4. Flanderská kultura v první polovině XVII. stol.	310
Architektura. — Vlámská škola v malířství. Rubens. — Rubensovi žáci. — Rolnický žánr.	
5. Holandská kultura v XVII. stol.	313
Politické ideje. — Literatura. — Stavitelství. — Malířství. — Frans Hals. — Žánrové malířství. — Rembrandt.	
<i>Kapitola XII. ZAČÁTEK VÝVOJE KAPITALISMU V ANGLII</i>	<i>322–364</i>
1. Sociálně ekonomické změny v Anglii v XVI. stol.	322
Rozvoj průmyslu. — Proces původní akumulace a začátek agrárního převratu na vesnici. — Změny ve společenském zřízení Anglie v XVI. stol. — Boj anglického rolnictva o půdu. — Krvavé zákonodárství proti vyvlastněným. Manufakturní dělníci. — Rozvoj obchodu.	
2. Vnitřní a zahraniční politika Anglie	336
Absolutismus Tudorovců. — Reformace v Anglii. — Politika Tudorovců. — Skotsko v XVI. stol. — Boj Anglie se Španělskem. — Podmanění Irska a začátek hromadného vyhánění Irů z půdy. — Styky mezi Anglií a Ruskem v XVI. stol. — Zostření sociálních rozporů v Anglii koncem XVI. a počátkem XVII. stol. — Začátek vytváření anglického buržoazního národa.	
3. Renesanční kultura v Anglii	352
Anglický humanismus. — „Utopie“ Thomase Mora. — Pozdní humanismus. — Umění. — Poezie a umělecká próza. — Divadlo a drama. — William Shakespeare. — Anglické drama po Shakespearovi. — Filosofie období renesance.	
<i>Kapitola XIII. SKANDINÁVSKÉ ZEMĚ V XVI. A V PRVNÍ POLOVINĚ XVII. STOL.</i>	<i>365–380</i>
1. Dánsko	367
Zesílení královské moci za Kristiána II. — Zostření třídního boje. „Hraběcí válka“. Reformace. — Boj Dánska o nadvládu na Baltu. — Dánsko na počátku XVII. stol.	
2. Švédsko	370
Reformace. Zahraniční expanze. — Zesílení feudálního útlatku v první polovině XVII. stol. Protifeudální povstání rolníků a měšťanů. — Rozvoj kapitalistických vztahů. Švédské „velmocenství“.	
3. Finsko	375
Finsko v XVI. stol. — „Obušková válka“ (1596–1597). — Finsko v rámci „velmocenského“ Švédska.	
4. Norsko	377
5. Úpadek Islandu pod dánskou nadvládou	379
6. Kultura skandinávských zemí	379
<i>Kapitola XIV. MNOHONÁRODNOSTNÍ STÁT RAKOUSKÝCH HABSBUKŮ.</i>	<i>381–393</i>
Vznik rakouského mnohonárodnostního státu. — Zvláštnosti hospodářského vývoje v rakouských zemích. — Třídní boj. — Neúspěch správní reformy Ferdinanda I. Katolická reakce v Rakousích na konci XVI. a na počátku XVII. stol. — Rolnické povstání v letech	

1595—1597. — Rakouské země na počátku XVII. stol. — Rakouské země na počátku třicetileté války. Povstání roku 1626.

Kapitola XV. ČECHY POD MOCÍ HABSBURKŮ 394—408

Třídní boj. — Český stát součástí habsburské monarchie. — Povstání roku 1547. — Prohloubení feudální reakce a počátek hospodářského úpadku v Čechách od druhé poloviny XVI. stol. — Sílící sociální boj na konci XVI. a na počátku XVII. stol. — Obecné příčiny protihabsburského hnutí roku 1618. — Česká kultura v období renesance.

Kapitola XVI. UHRY A BALKÁNSKÉ ZEMĚ V BOJI PROTI TURECKÝM DOBYVATELŮM 409—430

1. Uhry a Sedmihradsko v XVI. a v první polovině XVII. stol. 409

Roľnické povstání roku 1514. — Povstání v slovenských báňských městech v letech 1524 až 1526. — Ztráta nezávislosti a rozdělení Uher. — Společensko-hospodářské následky rozdělení uherského státu. — Uherské země pod tureckým jhem. — Maďarské a slovenské oblasti pod nadvládou Habsburků. — Sedmihradské knížectví. — Postavení roľníků v habsburských Uhrách a v Sedmihradsku. — Třídní boj roľníků v habsburských Uhrách a v Sedmihradsku v XVI. a v první polovině XVII. stol. — Reformace a protireformace v Uhrách. — Maďarská kultura v XVI. a v první polovině XVII. stol. — Slovenská kultura.

2. Balkánské země v XVI. a v první polovině XVII. stol. 420

Balkánské národy pod nadvládou osmánské říše. — Sociálně ekonomické a politické postavení balkánských národů pod tureckou nadvládou. — Moldavsko a Valaňsko v XVI. a v první polovině XVII. stol. — Boj porobených národů jihovýchodní Evropy proti tureckému jhu. — Kultura balkánských národů.

Kapitola XVII. VZNIK RZECZI POSPOLITÉ 431—446

Růst polských měst. — Přechod k fořwarečno-robotnímu systému (feudálnímu robotnímu velkostatku) feudálního hospodářství. — Vznik stavovské monarchie. — Reformace v Polsku. — Přeměna Polska v šlechtickou „republiku“. — Vytvoření mnohonárodnostní Rzeczy Pospolité. — Počátek hospodářského a politického úpadku Polska. — Intervence polských feudálů na území ruského státu. — Boj lidových mas Rzeczy Pospolité proti národnostnímu a feudálnímu útlaku. — Kultura.

Kapitola XVIII. UKRAJINA, BÍLÁ RUS A POBALTÍ 447—465

1. Ukrajina, Bílá Rus a Litva 447

Sociální a hospodářský vývoj Ukrajiny, Bílé Rusi a Litvy v první polovině XVI. stol. — Růst třídního a národně osvobozeneckého boje koncem XVI. a v první polovině XVII. stol. — Kultura.

2. Pobaltí (Lotyšsko a Estonsko) 456

Pobaltí koncem XV. a v první polovině XVI. stol. — Livonská válka a pobaltské národy. — Pobaltí pod nadvládou Švédska a Rzeczy Pospolité koncem XVI. a na počátku XVII. stol. — Kultura.

Kapitola XIX. ROZVOJ FEUDÁLNĚ NEVOLNICKÝCH VZTAHŮ V RUSKU A UPEVNĚNÍ CENTRALIZOVANÉHO STÁTU V XVI. STOL. 466—524

1. Společenské a hospodářské zřízení ruského státu na konci XV. a v XVI. stol. 467

Rozkvět zemědělství. — Vzrůstající „poměštná“ držba půdy. — Zesílení feudálního vymořšťování roľníků. — Rozvoj řemesla. — Rozvoj vnitřního obchodu. — Růst zahraničního obchodu. — Růst měst. — Moskva v XVI. stol. — Sociální diferenciacie ve městě. — Třídní boj na vesnici a ve městě.

2. Dovršené sjednocení ruských zemí. Mezinárodní postavení Ruska na konci XV. a v první třetině XVI. stol. 478
 Centralizace státního aparátu na konci XV. a na počátku XVI. stol. — „Suděbnik“ z roku 1497. — Upevnění velkoknížecí moci. — Novgorodsko-moskevské „kacífství“. — „Osifljané“ a „něšťažatěli“ — Maxim Grek a „něšťažatěli“. — Konečné sjednocení ruských zemí. — Růst mezinárodního významu Ruska na konci XV. a v první třetině XVI. stol.
3. Bojarská reakce ve třicátých a čtyřicátých letech. Zostření třídního boje v polovině XVI. stol. 487
 Regentsví Jeleny Glinské. — Zápas bojarských skupin o moc v letech 1538—1547. — Zostření třídního boje. — Městská povstání v polovině XVI. stol. — Reformační hnutí v polovině XVI. stol.
4. Reformy padesátých let XVI. stol. Připojení Kazaně a Astrachaně. . . . 492
 Počátek reform. — Ivan Peresvětov. — „Suděbnik“ z roku 1550 a „Stoglav“. — Reformy na počátku padesátých let XVI. stol. — Reformy z let 1555—1556. — Boj s Kazaňským chanátem. Povolžské národy pod jařmem kazaňských chánů. — Připojení Kazaně a Astrachaně. — Začlenění národů středního Povolží a jižní uralské oblasti do ruského státu.
5. Livonská válka. Opričnina 499
 Předpoklady vzniku livonské války. — Počátek livonské války. — Rozdrcení livonského řádu. — Zřízení opričniny. — Druhé období opričniny (1572—1584). — Poselství Ivana IV. Spisy Andreje Kurbského. — Ukončení livonské války. — Připojení národů západní Sibíře k ruskému státu. — Mezinárodní postavení ruského státu.
6. Ruská kultura na konci XV. a v XVI. stol. 510
 Počátky knihtisku v Rusku. — Osvěta a škola. — Vědecké poznatky. — Literatura. — Lidová básnická tvorba. — Architektura. — Malířství. — Dekorativní užité umění.
- Kapitola* XX. SELSKÁ VÁLKA V RUSKU NA POČÁTKU XVII. STOL. ROZDRCENÍ POLSKO-ŠVÉDSKÉ INTERVENCE 525–556
1. Ruský stát na konci XVI. a na počátku XVII. stol. 525
 Předpoklady selské války. — Rolnické bouře na konci XVI. stol. — Hladomor v letech 1601—1603. — Chlopko vo povstání. — Boj ve městech.
2. Počátek polské intervence 529
 Dobyvačné plány polských a litevských feudálů. — Lžidmitrij I. — Lidové povstání v Moskvě. Uchvácení moci Vasilijem Šujským.
3. Bolotnikovovo povstání (1606—1607) 533
 Počátek povstání. — Tažení na Moskvu. — Cíle povstalců. — Územní růst povstání. — Obléhání Moskvy. — Bolotnikovova porážka u Moskvy. — Kalužské období povstání. — Historický význam povstání Ivana Bolotnikova.
4. Zesílení polské intervence. Švédská intervence 538
 Lžidmitrij II. — nový chránělec polských interventů. — Přechod Rzeczki Pospolité k otevřené intervenci. — Zrada „sedmera bojarů“ a obsazení Moskvy interventy. — Švédská intervence.
5. Boj ruského lidu za nezávislost. Porážka interventů 543
 První lidové vojsko. — Povstání v Moskvě. — Druhé lidové vojsko. Kuzma Minin a Dmitrij Požarskij jako organizátoři a velitelé osvobozenického boje. — Osvobození Moskvy.

6.	Vytvoření nové vlády. Stolbovský mír a Deulinské příměří	549
	Zemský sněm roku 1613. — Pokračování v boji s interventy. — Hrdinná obrana Pskova. — Stolbovský mír z roku 1617. — Deulinské příměří z roku 1618.	
7.	Likvidace následků intervence. Smolenská válka	551
	Zlepšení hospodářské situace země. — Smolenská válka.	
8.	Odras selské války a boje s interventy v literatuře a v ústní lidové tvorbě v první čtvrtině XVII. stol.	554
	Publicistická díla z počátku XVII. stol. — Ústní lidová básnická tvorba.	
<i>Kapitola</i>	XXI. OSMÁNSKÁ FEUDÁLNÍ ŘÍŠE	557–571
	Turecké výboje na východě. — Dobyvačné války osmánské říše za vlády Sulejmána Kánúního. — Agrární zřízení. — Užívání půdy rolníky a postavení rolnictva. — Správní a vojensko-politické zřízení. — Města, řemesla a obchod. — Lidová povstání v Malé Asii v první polovině XVI. stol. — Zahraniční styky. — Kultura. — Počátek úpadku osmánské říše. — Rolnická povstání na konci XVI. a na počátku XVII. stol. — Boj feudálních skupin o moc.	
<i>Kapitola</i>	XXII. STÁT SAFÍJOVCŮ	572–581
	Írán na počátku XVI. stol. — Safíjovský feudální stát v XVI. stol. — Války šáha Abbáse I. — Hospodářský vývoj v XVII. stol. — Zostření třídního boje. Povstání Ádela-šáha. — Kultura.	
<i>Kapitola</i>	XXIII. NÁRODY KAVKAZU A STŘEDNÍ ASIE V XVI. A V PRVNÍ POLOVINĚ XVII. STOL.	582–607
1.	Kavkaz	582
	Kavkazské národy za íránsko-tureckých válek. — Osvobozenecký boj kavkazských národů. — Mezinárodní styky kavkazských národů. — Kavkazské národy a ruský stát. — Kultura kavkazských národů.	
2.	Střední Asie a Kazachstán	592
	Zemědělství. — Řemesla a obchod. — Zesílení feudálního vykořisťování. Třídní boj. — Vytvoření Buchárského chanátu. — Agrární vztahy v Buchárském chanátě. — Vznik Chórezmského (chívského) chanátu. — Kazašské chanáty. — Kirgizové v Tchien-šanu. — Styky středoasijských chanátů s ruským státem. — Kultura národů Střední Asie a Kazachstánu.	
<i>Kapitola</i>	XXIV. VZNIK TURECKÉ NADVLÁDY V ARABSKÝCH ZEMÍCH	608–618
	Dobytí Sýrie a Egypta. — Sýrie a Libanon pod mocí tureckých dobyvatelů. — Egypt pod tureckou nadvládou. — Severní Afrika. — Kultura.	
<i>Kapitola</i>	XXV. STÁT VELIKÝCH MUGHALŮ V INDII	619–634
	Předpoklady pro vytvoření sjednoceného státu v severní Indii. — Vytvoření mughalské říše. — Období feudálních třenic. — Feudální pozemkové vlastnictví. — Selská obecina. — Obchod a lichva. — Město a řemeslo. Rozvoj zbožních a peněžních vztahů. — Lidová hnutí. — Základy Akbarovy politiky. — Akbarovy reformy. — Reforma pozemkové daně. — Náboženská reforma. — Indie v první polovině XVII. stol. — Kultura Indie v XVI. a v první polovině XVII. stol.	
<i>Kapitola</i>	XXVI. ČÍNA V XVI. A XVII. STOL.	635–667
1.	Agrární vztahy	635
	Agrární vztahy v XVI. a XVII. stol. Formy pozemkového vlastnictví. — Formy státního pozemkového vlastnictví. — Soukromé pozemkové vlastnictví. — Rolnické pozemkové vlastnictví a užívání půdy. — Vesnická obecina. Daně a povinnosti.	

2. Řemesla, manufaktura, města a vnitřní obchod	641
Rozvoj řemesla. — Formy organizace řemesla. Státní podniky. — Soukromé manufaktury. — Růst měst. Rozvoj vnitřního obchodu.	
3. Obchodní a zahraničně politické styky Číny	646
Zahraniční obchod. — Politický a kulturní vliv Číny na sousední země. — Boj proti japonským vpádům v XVI. stol. — První konflikty se západoevropskými kolonizátory. — Vztahy k Mongolům. — Sjednocení džurčenských (mandžuských) kmenů a jejich boj proti říši Ming.	
4. Zostření třídních rozporů a protifeudální hnutí v XVI. a na počátku XVII. stol.	652
Rolnická povstání v XVI. stol. — Boj pracujících ve státních a soukromých manufakturách. Městské hnutí. — Boj uvnitř vládnoucí třídy. — Organizace Tung-lin.	
5. Rolnická válka v XVII. stol. Svržení dynastie Ming	657
Oslabení vnitřního i zahraničního postavení říše Ming. — Povstání v Šen-si. — Porada v Che-nanu. — Neshody v povstaleckém táboře. Dočasná porážka povstalců. — Nový rozmach rolnického hnutí. — Státní aparát a vojenská organizace povstalých rolníků. — Severní pochod. Obsazení Pekingu. — Spojenectví části čínských feudálů s feudály mandžuskými. Konec dynastie Ming. — Poslední etapa povstání.	
6. Rozvoj kultury	664
Věda. — Filosofie. Vývoj myšlenkových proudů ve společnosti. — Literatura. — Umění.	
<i>Kapitola XXVII. NÁRODY V INDONÉSII</i>	668–676
Stát Madjapahit. — Kultura. — Začínající úpadek Madjapahitu. — Vznik muslimských knížectví na troskách Madjapahitu. — Portugalská expanze. — Stát Bantam. — Bantamský zahraniční obchod. — Holandská expanze.	
<i>Kapitola XXVIII. MONGOLSKO V XVI. A V PRVNÍ POLOVINĚ XVII. STOL.</i>	677–686
Společenské zřízení. — Feudální roztržičnost. — Pokusy o sjednocení Mongolska. — Šíření lámaismu. — Začátky mandžuské nadvlády v Mongolsku. — Mongolsko a Rusko. — Kultura.	
<i>Kapitola XXIX. JAPONSKÝ FEUDÁLNÍ STÁT</i>	687–701
Agrární vztahy. — Rozvoj měst, řemesla a obchodu. — Příchod Evropanů do Japonska. — Třídní boj. Předpoklady pro sjednocení státu. — Oda Nobunaga. — Hidejoši. — Šógunát Tokugawa. — Iejasu Tokugawa. — Stavovské složení. — Izolace země. Lidové proti-feudální hnutí. — Kultura	
<i>Kapitola XXX. KOREA V XVI. A V PRVNÍ POLOVINĚ XVII. STOL.</i>	702–712
Rolníci za zvýšeného feudálního vykořisťování. — Řemeslo a obchod. — Rolnické hnutí. — Vnitřní konflikty mezi feudálními klikami. — Boj proti japonskému vpádu. — Mandžuská invaze. — Kultura.	
<i>Kapitola XXXI. KOLONIÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÝCH MOCNOSTÍ A VZNIK KOLONIÁLNÍCH ŘÍŠÍ</i>	713–727
Španělská koloniální říše. — Portugalská koloniální říše. — Portugalské kolonie na počátku XVII. stol. — Obchodní společnost — hlavní nástroj koloniální politiky v XVII. stol. — Holandská Východoindická společnost. — Anglická Východoindická společnost. — Hlavní oblasti střetávání koloniálních zájmů v XVII. stol. — Pronikání Holanďanů a Angličanů do Indie a do zemí v Jižních mořích. — Holandské zábery. — Koloniální soustava Holandské Východoindické společnosti. — Anglická koloniální soustava v XVII. stol. — Boj o kolonie v Západní Indii. — Kolonizace Severní Ameriky v XVII. stol.	

Kapitola XXXII. MEZINÁRODNÍ SITUACE V EVROPĚ V PRVNÍ POLOVINĚ XVII. STOL. A TŘICETILETÁ VÁLKA 728–749

Posílení Habsburků na počátku XVII. stol. a narůstání mezinárodních rozporů v Evropě. — Německo před třicetiletou válkou. — Rakouské země jako součást říše. — Politický boj v Německu na konci XVI. a na počátku XVII. stol. — Stanovisko Ruska v předvečer třicetileté války. — Čechy a celková situace v říši před třicetiletou válkou. — První (česko-falcké) období třicetileté války (1618–1624). — Druhé (dánské) období války (1625–1629). — Úloha Ruska v prvním období války. — Třetí (švédské) období války (1630–1635). — Význam rusko-polské války z let 1632–1634 v dějinách třicetileté války. — Čtvrté (francouzsko-švédské) období války (1635–1648). — Vestfálský mír. — Odraz třicetileté války v německé literatuře.

Kapitola XXXIII. ROZVOJ PŘÍRODNÍCH VĚD V ZÁPADNÍ EVROPĚ V XVI. A V PRVNÍ POLOVINĚ XVII. STOL. 750–763

Příčiny rozvoje přírodních věd v evropských zemích v XVI. a v první polovině XVII. stol. — Rozvoj astronomie. — Rozvoj fyziky. — Rozvoj matematiky. — Rozvoj ostatních odvětví přírodních věd. — Souvislost přírodovědného rozvoje s novou filosofií. — Výsledky rozvoje přírodních věd kolem poloviny XVII. stol.

Chronologická tabulka	767
Seznam základní literatury a pramenů	777
Jmenný rejstřík	803
Zeměpisný rejstřík a rejstřík etnických názvů	816
Seznam map	835
Seznam obrazových příloh	836
Seznam kreseb na konci kapitol	836